

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ
STRATEGINIO PLANAVIMO IR STEBĖSENOS GRUPĖ
PAŽYMA**

**DĖL VYRIAUSYBĖS 2014 M. KOVO 26 D. NUTARIMO NR. 293 „DĖL 2014 - 2020 METŲ
NACIONALINĖS PAŽANGOS PROGRAMOS HORIZONTALIOJO PRIORITETO
„SVEIKATA VISIEMS“ TARPINSTITUCINIO VEIKLOS PLANO PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO (TAP-20-158; TAIS Nr. 20-324(2))**

2020-02-25 Nr. NV-518

Vilnius

Projekto rengėjas: Sveikatos apsaugos ministerija.

Projekto tikslas: siekiant pagerinti tarpžinybinį bendradarbiavimą sprendžiant visuomenės sveikatos klausimus, patikslinti 2014-2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Sveikata visiems“ tarpinstitucinį veiklos planą (toliau – TVP), papildant 2020-2022 metų priemonėmis, priemonių asignavimais ir vertinimo kriterijais.

Dabartinė situacija: Pagal Strateginio planavimo metodiką kasmet turi būti atnaujinamas 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Sveikata visiems“ TVP. Šio TVP įgyvendinimo terminas susijęs su 2014-2020 m. ES struktūrinių fondų programavimo laikotarpio lėšų panaudojimu (galioja iki 2022 m. pabaigos) ir juo siekiama įgyvendinti NPP tikslus ir uždavinius.

Kaip ir ankstesniais metais, išlieka tie patys 3 TVP tikslai: *1) stiprinti ir saugoti Lietuvos gyventojų sveikatą; 2) užtikrinti sveikatai palankią aplinką; 3) užtikrinti kokybišką, prieinamą ir tvarią sveikatos priežiūrą.*

2018 ir 2019 metais SAM nepavyko atnaujinti „Sveikata visiems“ TVP, todėl iki 2019 m. pabaigos galiojo 2017–2019 m. TVP.

Projekto esmė, nauda: siūlomi šie pagrindiniai pakeitimai ir papildymai:

➤ atsisakoma nebegaliojančio teisės akto (Alkoholio ir tabako kontrolės programos (tarpinstitucinio veiklos plano), įrašant galiojantį: Narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstitucinis veiklos planą.

➤ **Plano 1 priede** (Plano tikslai, uždaviniai, priemonės ir asignavimai) patikslinami priemonių pavadinimai ir numatomi priemonių ***asignavimai 2020-2022 metams***:

➤ atsisakoma baigtų įgyvendinti SAM 3 priemonių „Gerinti nėščiųjų, gimdyvių ir naujagimių sveikatos priežiūrą Lietuvoje“, „Diegti energiją tausojančias technologijas Lietuvos ligoninėse, teikiančiose paslaugas nėščiosioms, gimdyvėms ir naujagimiams“ ir „Skatinti visuomenės sveikatos iniciatyvas, siekiant pagerinti vaikų ir jaunimo sveikatą“;

➤ dvi ŽŪM priemonės sujungiamos į vieną „Skatinti vaisių ir daržovių bei pieno ir pieno produktų vartojimą vaikų ugdymo įstaigose“ ir patikslinamas šios priemonės veiklų aprašymas. Taip pat patikslinta bendra 2020-2022 m. TVP įgyvendinimo asignavimų suma, kuri padidinta iki 37,45 mln. eurų (2014-2020 m. abiem priemonėm buvo numatyta 28,16 mln. eurų).

➤ tikslinamas ŠMSM priemonės „Tobulinti sveikatos srities viešųjų paslaugų darbuotojų kvalifikaciją“ veiklos aprašymas, įtraukiant gydytojų kompetencijų ir kvalifikacijos tobulinimo projektų veiklas bei gydytojų rezidentų pakopinių kompetencijų modelio įdiegimo veiklą. Šios priemonės bendros lėšos padidėjo 8 mln. eurų;

➤ tikslinamas VRM priemonės „Sveikatos srities viešojo valdymo institucijų veiklos skaidrumo ir efektyvumo didinimas bei teikiamų paslaugų kokybės gerinimas“ veiklų aprašymas bei šiai priemonei skirta suma 16,4 mln. eurų;

➤ pakeisti priemonių asignavimai: padidėjo 36 mln. eurų EIM priemonės „Diegti inovatyvius ir šiuolaikinėmis mokslo žiniomis pagrįstus metodus, sprendinius ir technologijas sveikatos priežiūros, sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo srityse“, sumažėjo 31,8 mln. eurų ŠMSM priemonės „Skatinti visuomenės sveikatos srities mokslinius tyrimus ir inovacijas, kurti su tuo susijusią

infrastruktūrą“ suma ir kt.;

➤ didžiausi asignavimai numatyti SAM priemonėms „Diegti naujus ir plėtoti efektyvius sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir infrastruktūros modelius - gerinti viešųjų sveikatos paslaugų prieinamumą ir kokybę“ - 178,819 mln. eurų ir „Atnaujinti įstaigų infrastruktūrą įgyvendinant investicinius sveikatos projektus“ - 163,309 mln. eurų bei ŽŪM priemonei „Skatinti ekologiškų ir pagal nacionalinę žemės ūkio ir maisto kokybės sistemą pagamintų produktų gamybą“ - 158,171 mln. eurų;

➤ Planui įgyvendinti numatytos 23 priemonės, bendra asignavimų suma visam laikotarpiui 2014-2022 metams 791,035 mln. eurų ES fondų ir valstybės biudžeto lėšų, iš jų 2020-2022 metams – 328,042 mln. eurų;

➤ Plano numatomo įgyvendinti laikotarpio suma sumažėjo beveik 89 mln. eurų. Tam didžiausią įtaką turėjo SAM 3-jų priemonių atsisakymas (46 mln. eurų) ir ženklus VIP mažėjimas (apie 40 mln. eurų).

➤ Plano priemonių įgyvendinime dalyvauja 10 ministerijų. SAM įgyvendins daugiausiai priemonių – 6 priemonės, kurioms numatyta 369 mln. eurų. ŠMSM įgyvendins 4 priemonės - 36 mln. eurų, SADM - 3 priemonės - 55 mln. eurų, o kitos ministerijos įgyvendins 2 ar 1 priemonę.

• **Plano 2 priede (Plano vertinimo kriterijai) atlikti pakeitimai:**

➤ atsisakoma kai kurių SAM kriterijų: „Tikslinių grupių asmenų, kurie dalyvavo informavimo, švietimo ir mokymo renginiuose ir sveikatos raštingumą didinančiose veiklose, skaičius“ ir „Gyventojų, turinčių galimybę pasinaudoti pagerintomis sveikatos priežiūros paslaugomis, skaičius“;

➤ SAM rezultato kriterijai „Didžiausiais sveikatos ir jos priežiūros prieinamumo netolygumais pasižyminčiuose regionuose gyvenančių tikslinės grupės asmenų, dalyvaujančių prevencinėse programose, dalis“ ir „Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkančio viename gyventojui, skirtumas tarp miestų ir rajonų savivaldybių gyventojų“ keičiami į produkto vertinimo kriterijus,

➤ sumažinamos ar patikslinamos kai kurių kriterijų reikšmės.

Derinimas: Nutarimo projektas suderintas su Ekonomikos ir inovacijų, Žemės ūkio, Vidaus reikalų, Aplinkos, Energetikos, Kultūros, Socialinės apsaugos ir darbo, Susisiekimo ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijomis.

Atitiktis Vyriausybės programai: Įgyvendina Vyriausybės programos nuostatas, susijusias su tarpžinybinio bendradarbiavimo tobulinimu, siekiant nustatyti skirtingų ūkio sektorių priemones, skirtas visuomenės sveikatai stiprinti ir išsaugoti, gyventojų sveikatos netolygumams mažinti, sveikatą žalojančių veiksnių prevencijai, ligų profilaktikai vykdyti, sveikatai palankiai ir saugiai aplinkai kurti.

Dalykinio vertinimo išvada:

Dėl TVP 1 priedo: vadovaujantis Strateginio planavimo metodikos 15 punkto nuostata (TVP priemonės ir asignavimai nurodomi pagal kiekvieną instituciją), siūlytina 1.2.6. priemonę „Įgyvendinti iniciatyvas „Menas žmogaus gerovei“, sudarančias palankias sąlygas stiprinti meno poveikį sveikatos apsaugos ir socialinės apsaugos sritims, siekiant gerinti žmonių gyvenimo kokybę“ atskirti į 2 priemonės (1.2.6 ir 1.2.7.) pagal vykdančias ministerijas (SAM ir KM), pažymint iš kokių šaltinių jos bus finansuojamos.

Dėl TVP 2 priedo

1. Siūlytina atsisakyti vertinimo kriterijų reikšmių paskutinio stulpelio „Plano įgyvendinimo laikotarpio“, nes jame pateiktos reikšmės gali būti klaidingai suprastos. Kadangi TVP įgyvendinimo paskutiniai metai yra 2022 metai, tai galutinės siekiamos kriterijų reikšmės turi būti nurodytos stulpelyje „2022 metų“. Atitinkamai reikėtų patikslinti kriterijų (P-1-2-4, P-2-2-2, R-3-4, R-3-5, P-3-2-2) 2022 m. reikšmes.

2. Siūlytina paaiškinti, kodėl nesikeičia 2020-2022 metų laikotarpiu vertinimo kriterijų reikšmės, nors skiriamas finansavimas priemonėms, nuo kurių priklauso kriterijai. Paminėtini kriterijai:

• R-1-1 kriterijaus „Gyventojų, pakeitusių gyvenseną dėl sveikatos, dalis, procentais“ vienoda reikšmė lygi 26 proc.;

- P-2-2-1 kriterijaus „Išigytų gatvių valymo įrenginių skaičius, kaupiamaisiais vienetais“ vienoda reikšmė lygi 30;
- P-2-2-4 kriterijaus „Bendras metinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažėjimas, t CO₂ekv“ vienoda reikšmė lygi 2 555,54;
- P-3-1-1 kriterijaus „Viešųjų paslaugų sveikatos srities darbuotojų, kurie patobulino kvalifikaciją po dalyvavimo Europos socialinio fondo veiklose, skaičius, kaupiamaisiais vienetais“ vienoda reikšmė lygi 7000;
- P-3-2-4 kriterijaus „Sunaudotos galutinės energijos kiekio sumažėjimas viešųjų valstybinių sveikatos priežiūros įstaigų pastatuose, kuriuose įgyvendintos energinio efektyvumo priemonės, kaupiamaisiais procentais“ vienoda reikšmė lygi 30 proc.

3. Siūlytina peržiūrėti vertinimo kriterijų reikšmes, kurios matuojamos kaupiamaisiais vienetais. Vertinimo kriterijaus reikšmė 2022 metais turi būti galutinė siektina reikšmė. Siūlytina patikslinti P-2-2-3 kriterijaus „Tiekiamos rinkai sertifikuotos ekologiškos ir pagal nacionalinę žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemą pagamintos žemės ūkio, žuvininkystės ir maisto produkcijos kiekio pokytis, palyginti su praėjusiais metais, procentais“ 2022 m. reikšmę, nes nurodyta 0 proc.

4. Būtina suvienodinti vertinimo kriterijų reikšmes, numatytas TVP ir ministerijų 2020-2022 m. SVP.

Atkreiptinas dėmesys, kad skiriasi TVP P-2-2-2 kriterijaus „Įrengtų triukšmą slopinančių priemonių ilgis, kaupiamaisiais kilometrais“ 2020 m. ir 2022 m. reikšmės nurodytos SM 2020-2022 m. SVP (pvz., TVP 2020 m. reikšmė yra lygi 0, o SVP- 3,9 km).

5. Kadangi TVP projektas pateiktas pavėluotai (turėjo būti patvirtintas ne vėliau kaip 2019 m. gruodžio mėn.), tai sukelia problemų TVP priemonės vykdančioms ministerijoms, nes TVP priemonės ministerijos turėjo numatyti 2020–2022 m. ministerijų strateginiuose veiklos planuose (SVP), kurie jau patvirtinti ministrų įsakymais. Tos ministerijos, kurios nenumatė analogiškų priemonių savo SVP, Vyriausybei patvirtinus TVP, turės patikslinti 2020–2022 m. SVP.

Vertinant Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabą dėl Programos termino, atkreiptinas dėmesys, kad Vyriausybės 2014 m. kovo 26 d. nutarimo Nr. 293 (kuriuo patvirtintas pirminis TVP) 3 punkte rašoma: „TVP įgyvendinimo terminas derinamas su 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų programavimo laikotarpiu, jis įgyvendinamas 9 metus ir prireikus kasmet tikslinamas.“ Taigi, TVP įgyvendinimo laikotarpis yra 2014–2022 metai, nes ES paramos lėšų įsisavinimui galioja n+2 metų finansavimo taisyklė.

Siūlytume nutarimo projektą patikslinti atsižvelgiant į pateiktas pastabas ir svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėja

Aurelija Urbonienė

Patarėja

Nijolė Kundrotienė

Aurelija Urbonienė, tel. 8 706 63 813, el. p.